

УДК 35:32-027.555

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.61.28>

ПОЛІТИЧНІ КОНФЛІКТИ ТА ЇХ ФОРМИ В ДОСЛІДНИЦЬКОМУ ПОЛІ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Світлана Бульбенюк, Юрій Манелюк

*Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
кафедра політичних технологій
проспект Берестейський, 54/1, 03057, м. Київ, Україна*

Розглядаються особливості функціонування дослідницького поля публічної політики крізь призму аналізу понять «політичний конфлікт», «політична криза», «війна», «збройний конфлікт». Висвітлено як теоретичний вимір проблеми, зокрема бібліографічну базу її вивчення, так і прикладні виміри проявів політичних конфліктів та політичних криз в останні роки.

Окрема увага звертається на позначення впливів політичних криз та політичних конфліктів у формі війн і збройних конфліктів на зміну дизайну поля публічної політики. Автори зауважують, що поняття «політична криза» може вживатися та аналізуватися в кількох вимірах: як форма політичного конфлікту, як його причина та як проміжний результат спроб вирішення (розв'язання) політичного конфлікту. При цьому зроблено акцент на поліфонії тлумачень поняття та сутності публічної політики, що зумовлює міждисциплінарний характер дослідницького поля публічної політики, яке охоплює політичну науку, науку про державне управління та юриспруденцію.

Суспільний діалог автори визначають як один із найбільш ефективних інструментів профілактики та вирішення (розв'язання) політичних конфліктів у полі публічної політики. Суспільний діалог може стати основою миротворчості й забезпечення прав людини. У постконфліктних суспільствах часто виникають проблеми з правами людини, оскільки насильство та репресії можуть продовжуватися навіть після закінчення активних бойових дій. Після завершення війни (збройного конфлікту) важливим є процес примирення та відновлення.

Ідеологічна основа суспільного діалогу в полі публічної політики – це визнання неминучості політичних і соціальних конфліктів, утім, прагнення до пошуку й реалізації компромісів на основі цінностей спільноти / спільних цінностей є найбільш ефективною стратегією розвитку царини публічної політики. На переконання авторів, подальші дослідження застосування суспільного діалогу як інструмента / засобу публічної політики за умов розгортання політичних криз матиме теоретичне та практичне значення.

Ключові слова: публічна політика, політичний конфлікт, політична криза, війна, збройний конфлікт, суспільний діалог.

Царина публічної політики є особливою, оскільки поєднує державно-управлінські елементи (зокрема, процес ухвалення політико-управлінських рішень), суспільний інтерес / суспільні інтереси та політичну участь і діяльність. Політичні конфлікти та політичні кризи є одним з вимірів публічної політики, особливо в останні роки, коли суспільно-політичні процеси надзвичайно інтенсифікувалися, а суспільні інтереси можуть мати антагоністичний характер.

Актуальність та постановка проблеми у загальному вигляді. Як соціальні конфлікти є невід'ємною частиною життя суспільства, так суспільно-політичні конфлікти постають стороною функціонування публічної політики. Нині – у 2025 р. – найбільш обговорюваними на рівні суспільного дискурсу та найбільш досліджуваними на рівні

наукових розвідок стають війни як найбільш гостра форма політичних конфліктів. І це не дивно, у поточному році серед найбільш загрозливих воєнних конфліктів можна назвати: найбільшу в Європі після завершення Другої світової російсько-українську війну, що триває понад 11 років; палестино-ізраїльський конфлікт, який залишається незавершеним у гострій стадії свого розгортання; 13–24 червня 2025 р. – той період, який уже увійшов в історію під назвами «ірано-ізраїльська війна» або «ірано-ізраїльський проксі-конфлікт»; загострення протистояння між Індією та Пакистаном; зіткнення Таїланду і Камбоджі; воєнні конфлікти в Африці. На жаль, цей перелік можна продовжувати.

Важливо розуміти, що війна є не лише продовженням політики (згадуючи відомий афоризм), а й значно впливає на суспільство, економіку та міждержавні відносини, на процеси ухвалення й реалізації політико-управлінських рішень та формування типових моделей політичної участі й діяльності. Слушно також урахувувати вплив інформаційних технологій на ведення війни, де дезінформація та кіберзагрози стають новими інструментами таких конфліктів. У цьому контексті необхідність пошуку мирних рішень і діалогу в царині публічної політики стає надзвичайно актуальною, адже лише через співпрацю та взаєморозуміння можна уникнути повторення трагічних помилок минулого. Вивчення причин, наслідків і механізмів війни допомагає нам зрозуміти, як конструювати більш мирне майбутнє для всіх.

Політична криза є поширеною і не так пов'язаною з насильством, як війна, тією формою політичного конфлікту, де перетинаються державно-управлінські елементи та суспільні інтереси. Інакше кажучи, більшість політичних криз – це про царину публічної політики, її динаміку, вектори розвитку та особливості функціонування.

На прикладі новітньої історії України ми можемо відстежити динаміку виникнення, розгортання й вирішення політичних криз як форм політичних конфліктів, деякі з них розв'язували шляхом революцій. Можемо згадати Революцію на граніті, Помаранчеву революцію та Революцію гідності, а також події буквально останніх днів – так званий Картошковий майдан липня 2025 р. Однією з причин названих політичних криз була та подеколи залишається дилема вибору вектора зовнішньополітичного розвитку країни.

З одного боку, нині вибір євроатлантичного вектору поступу України є безперечним і безальтернативним, з іншого – виклики затяжної війни, корупційні скандали, авторитарні загрози викликають занепокоєння в багатьох дослідників та представників громадянського суспільства. Тож одним із нагальних завдань у царині публічної політики є необхідність віднайдення компромісу у вітчизняному суспільстві з найбільш гострих і болючих питань. Ефективне вирішення названого завдання можливе за умов дослідження природи політичних криз та шляхів їх вирішення і профілактики. Окреслена проблематика є актуальною і тому, що будь-яка кризова ситуація в політичній царині в Україні сьогодні, поки триває російсько-українська війна, може призвести до катастрофічних наслідків для держави.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано вирішення означеної проблеми. Політичну кризу як окреме явище в суспільно-політичному житті країни досліджували багато науковців: Ю. Мацієвський [1], І. Забеліна [2], Д. Кіслов [3], О. Пухкал [4], Ю. Шайгородський, В. Андрущенко, А. Романцов, В. Лещенко та інші. На основі праць цих авторів можна дати кілька визначень поняттю політичної кризи. Одні вчені під нею розуміють «особливий стан у розвитку й функціонуванні політичної системи, передусім владних структур», що виникає внаслідок загострення суперечностей між суб'єктами політичного життя. Тобто криза є вторинним, похідним явищем від суперечностей і конфліктів. Інші стверджують, що криза означає «тимчасове призупинення» або припинення функціонування окремих елементів чи інститутів політичної системи. З огляду на

це, криза є останньою фазою розвитку конфлікту, його кульмінацією, після подолання якої або конфлікт може бути вирішено, або ж руйнація стає незворотною [1].

Щодо дослідження поняття конфліктології та політичних конфліктів, можна виокремити напрацювання М. Пірен, яка зауважує, що конфліктологія – наука, що проявляється одночасно в багатьох вимірах: людина, природа, становище й місце людини в природі та суспільстві; науковці у своїх роботах, як зазначала М. Пірен, намагаються дати відповіді на питання психологічних оцінок між людьми, окремими групами в межах соціального напрямку тощо. Тобто це наука, що містить бази знань та категорій інших. До них належать політологія, соціологія, психологія, математика, філософія та інші, що в сукупності спроможні надавати цілісну оцінку ситуаціям. Такими ситуаціями вважаються будь-які зіткнення всередині людського суспільства, природи, взаємодії між людиною і природою [5].

Термін «конфлікт» уживається в різних значеннях: як синонім міжнародного спору та спірної ситуації, у якій може загостритися міжнародний спір, міжнародного збройного конфлікту або позначення всіх ситуацій, основою яких є суперечності у відносинах суб'єктів міжнародного права. Ми звертаємо увагу саме на ці аспекти, з огляду на особливості розгортання, перебігу та вирішення війни як різновиду політичного конфлікту, що передбачає застосування не лише суто політичного інструментарію. Тому зосередимо увагу на юридичних аспектах розгляду конфліктів.

Загальне поняття «конфлікт» у праві трапляється досить часто і зазвичай асоціюється з конфліктами норм права, тобто їх «колізією». Конфлікти в юриспруденції віднедавна вивчає юридична конфліктологія. Труднощі вироблення єдиного визначення конфлікту в міжнародному праві пов'язані з неоднозначністю його вживання в цій системі права і міждисциплінарним характером вивчення явища «конфлікт». Найчастіше термін «конфлікт» уживається в поєднанні з визначенням «озброєний», позначаючи одне з основних понять міжнародного гуманітарного права. У міжнародно-правовій літературі останніх десятиріч XX ст. чимало науковців намагалися вказати на певні відмінності між поняттями «війна» та «збройний конфлікт». Ці спроби є результатом заміни понять «право війни» і «війна» на «право збройних конфліктів» та «збройний конфлікт» в актах, які належать до гуманітарного права [6].

Термін «війна» використано в перших міжнародно-правових актах, що закріплюють норми міжнародного гуманітарного права. Гаазькі конвенції 1907 р. містять положення щодо застосування норм права «на випадок війни» [7]. У Женевському протоколі про заборону застосування на війні задушливих, отруйних чи інших подібних газів і бактеріологічних засобів 1925 р. використовується термін «війна» [8]. Ті самі положення закріплено в конвенціях, що стосуються правил ведення морської війни [9].

Поняття міжнародного збройного конфлікту можна віднайти в спільній ст. 2 Женевських конвенцій 1949 р. – ними є всі випадки проголошення війни чи всякого іншого збройного конфлікту, що виникають між двома чи декількома державами, навіть коли одна з них не визнає стану війни [10, с. 141].

Отже, з 50-х років XX ст. поняття «збройний конфлікт» стали використовувати набагато частіше, порівнюючи з терміном «війна». Така зміна багато в чому зумовлена політичним й ідеологічним порядком денним, намаганнями дослідників змістити акценти в аналізі цих понять, а ще заборонаю використання війни як законного засобу вирішення міжнародних спорів [11]. Вітчизняні та зарубіжні науковці досліджують правове регулювання збройних конфліктів, його застосування та вдосконалення. У дослідженнях також звертають увагу на питання кваліфікації різних аспектів збройного конфлікту, наприклад, визначення поняття «військовий конфлікт», «терористичний акт», «збройне повстання» та інші [12].

Третій блок досліджень, які використані при підготовці представленої розвідки, – праці, присвячені аналізу царини публічної політики. Автори звертаються до напрацювань останніх років, зважаючи на постійне уточнення об'єкта та предмета дослідницького поля публічної політики.

Як самостійний напрям наукових досліджень публічну політику починають розглядати у ХХ ст. Варто згадати праці Дж. Андерсона, Р. Даля, П. Дюрана, Дж. Марча, П. Мюлера, Т. Парсонса, Дж. Річардсона, Г. Саймона, Дж.-К. Тьоніга та інших (розгляд акторів процесів публічної політики), Ю. Габермаса (аналіз поля публічної політики через дослідження громадської думки) [13, с. 9].

Важливо врахувати й підхід щодо розуміння сутності публічної політики, який запропонували західні політологи А. Гайденгаймер, Г. Гекло, К. Адамс. «За їхньою версією, вивчення публічної політики дає змогу побачити, як, чому і з якими результатами уряди здійснюють той чи інший курс дій або бездіяльності в державі», – зазначають автори посібника «Публічна політика» (ПолтНТУ, 2018) [13, с. 11].

Представники НУ «Одеська юридична академія» у посібнику «Публічна політика», у свою чергу, пропонують зосередити увагу на поняттях «публічний», «управління» як ключових, а також на аналізі поняття «вироблення публічної політики» як перетину політичного та управлінського просторів, що безумовно, є особливо важливим для представленого дослідження [14, с. 10].

С. Бульбенюк у посібнику «Дизайн публічної політики» підкреслює, що «уніфікованого єдиного підходу до визначення публічної політики немає. Маємо констатувати: термін «публічна політика» не є усталеним, радше це динамічна конструкція, яка постійно трансформується під впливом низки чинників і факторів» [15, с. 8].

Формулювання мети (постановка завдання). Мета статті – дослідити явища війни (збройного конфлікту) та політичної кризи як особливого стану й процесу публічної політики. Серед завдань розвідки: 1) аналіз базових понять та дефініцій дослідницького поля публічної політики в розрізі міждисциплінарного конфліктологічного підходу; 2) розгляд політичної кризи як багатовимірного явища; 3) висвітлення політологічних та юридичних аспектів явищ війни й збройного конфлікту; 4) обґрунтування ефективності застосування суспільного діалогу як інструменту / засобу публічної політики в постконфліктних суспільствах.

Методологія дослідження. Пропоноване дослідження має міждисциплінарний характер, що охоплює предметне поле політичної науки, науки про державне управління та юриспруденції. Це зумовлює комплексний підхід як основу евристично-методологічного пошуку.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих наукових дослідження. Політичний конфлікт – це зіткнення, протиборство політичних суб'єктів (націй, держав, класів, політичних партій, організацій тощо), викликане протилежністю політичних інтересів, цінностей, поглядів, що зумовлені становищем і роллю влади. Тобто це різновид взаємодії двох і більше сторін, які сперечаються між собою щодо владних повноважень. Такий конфлікт зачіпає основу будь-якої політичної системи – державні інститути. І, як наслідок, може розвинутиися політична криза – переломний стан політичної системи суспільства, який виражається в поглибленні й загостренні конфліктів, які мають місце в різкому посиленні політичного напруження й нестабільності [5].

Сутністю політичної кризи є зміна у співвідношенні сил у уряді, парламенті, суспільстві, тобто в предметному полі публічної політики. Політична криза завжди є наслідком дезорганізації, дестабілізації політичної системи та розбалансування тріади «державна – суспільство – громадянин». Якщо ж віднайдено способи реалізації компромісів і встанов-

лення нового балансу відповідних сил, це означатиме, що суспільство та держава модернізувалися, змінилися.

На нашу думку, для кращого розуміння місця політичних криз у полі публічної політики необхідно підкреслити особливості кожної кризи, які наведено в таблиці 1 [16].

Таблиця 1

Тип кризи	Наслідки	Спосіб виходу
Урядова	Влада втрачає контроль над ситуацією в країні.	Реорганізація уряду. Можлива повна відставка.
Парламентська	Рішення парламенту не відповідають потребам суспільства.	Розпуск парламенту.
Конституційна	Втрата легітимності основного закону.	Оновлення Конституції.
Зовнішньополітична	Загострення стосунків з однією або декількома країнами.	Якщо криза не буде вирішена, можливе повернення до стадії конфлікту, але через воєнні дії.
Загальнонаціональна	Стрімка зміна в соціально-політичній структурі.	Якщо криза не буде вирішена, можливе повернення до стадії конфлікту, але через революцію.

Розглядаючи той чи інший тип політичної кризи, ми розуміємо, що вони викликані різними чинниками, проте мають спільні риси – ознаки кризи, серед яких можна виокремити такі:

- нездатність політичної системи чи її складників виконувати свої функції;
- загострення суперечностей у політичних відносинах, втрата владними структурами контролю над розвитком процесу цього загострення, існування загрози безпеки влади і політичної системи загалом;
- системний характер та велика можливість не бути поширеною поза межі однієї чи декількох з підсистем політичного життя [16].

З огляду на природу політичної кризи, вона може розглядатися в предметному полі публічної політики і як форма політичного конфлікту, і як його причина, і навіть як проміжний результат спроб вирішення (розв’язання) політичного конфлікту.

З досліджень питання політичного конфлікту видно, що його змістом є боротьба за вплив у системі політичних відносин. Кожна окрема політична група, що бере участь у конфлікті, вимагає монополії своїх інтересів, проте так, щоб вони мали підтримку серед суспільства. Наслідком внутрішньополітичного конфлікту може бути революція, а зовнішньополітичного – початок воєнних дій.

Основними загальними рисами сучасної війни є: вплив на всі сфери життєдіяльності людства; коаліційний характер; широке використання непрямих, неконтактних й інших (нетрадиційних) форм і способів дій, далекої вогневої та електронної поразки; активне інформаційне протистояння, дезорієнтація суспільної думки в окремих державах і світового співтовариства загалом; прагнення сторін до дезорганізації системи державного й військового керування; застосування новітніх високоефективних (зокрема, заснованих на нових фізичних принципах) систем озброєння й військової техніки; маневрені дії військ на розрізних напрямках із широким застосуванням аеромобільних сил, десантів і військ спеціального призначення; поразка військ, об’єктів тилу, економіки, комунікацій на всій території кожної з протидіючих сторін; проведення повітряних кампаній та операцій; катастрофічні наслідки поразки (руйнування) підприємств енергетики (насамперед атомної), хімічних і інших небез-

печних підприємств, інфраструктури, комунікацій, об'єктів життєзабезпечення; висока ймовірність залучення у війну нових держав, ескалації збройної боротьби, розширення масштабів і спектра застосовуваних засобів, включно зі зброєю масового знищення; участь у війні поряд з регулярними й нерегулярними збройними формуваннями [17, с. 125]. Як бачимо, більшість з указаних рис так чи інакше накладаються на поле функціонування публічної політики.

Межа відмінності між «війною» та «збройним конфліктом», очевидно, є досить умовною, хоча таке розмежування має певне значення для права, що застосовується під час збройних конфліктів [6, с. 23–24].

Війна – це складний соціальний феномен, який має безліч причин, що взаємодіють. Розуміння цих причин є важливим для аналізу конфліктів і пошуку шляхів їх запобігання. Однією з основних причин війни є політичні амбіції держав. Коли країна прагне розширити свою територію або вплив, вона може вдатися до агресії. Історично багато конфліктів виникали через боротьбу за ресурси, як-от земля, нафта, вода чи інші природні багатства. Влада та контроль над цими ресурсами стають каталізаторами для збройних зіткнень.

Політичні конфлікти, які переростають у війну, зазвичай мають складну передісторію. Вони можуть бути наслідком незадоволеності певних груп населення своїм становищем, нерівності в розподілі ресурсів або дискримінації. Часто такі конфлікти загострюються через зовнішні впливи, коли інші держави намагаються реалізувати свої інтереси, використовуючи внутрішні суперечності. Це може призвести до інтервенцій, які ще більше ускладнюють ситуацію та затягують конфлікт. За цих умов суспільний діалог може стати одним з найбільш ефективних засобів миротворчості, подолання негативних наслідків політичних конфліктів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Миротворчість може сприяти формуванню й утвердженню нових форм політичної участі та політичної діяльності в полі публічної політики. Так, важливим аспектом миротворчості є забезпечення прав людини. У постконфліктних суспільствах часто виникають проблеми з правами людини, оскільки насильство та репресії можуть продовжуватися навіть після закінчення активних бойових дій. Міжнародні організації та правозахисні групи можуть відігравати важливу роль у моніторингу ситуації з правами людини, а також у проведенні розслідувань злочинів, скоєних під час конфлікту. Після закінчення війни важливим є процес примирення та відновлення.

Так, суспільний (у частині дослідників – соціальний) діалог у полі публічної політики базується на різних видах соціальної та політичної взаємодії. Вітчизняні дослідники В. Вісин та Я. Мартинюк зазначають, що такий діалог «має ідеологічну основу:

- визнання як закономірності співіснування в суспільстві різних соціальних груп з їх протилежними інтересами;
- визнання об'єктивності виявлення і конфлікту інтересів, а також боротьби між соціальними групами;
- визнання перспективності вести цю боротьбу в цивілізований спосіб і досягнути в результаті конструктивного взаємовигідного компромісу, що відповідає майбутнім завданням розвитку суспільства» [18, с. 9].

Як бачимо, ідеологічна основа суспільного діалогу в полі публічної політики – це визнання неминучості політичних і соціальних конфліктів, утім, прагнення до пошуку й реалізації компромісів на основі цінностей спільноти / спільних цінностей уявляється найбільш ефективною стратегією розвитку царини публічної політики.

Маємо зауважити, що аналіз актуальних наукових розвідок вітчизняних дослідників, присвячених розгляду проблематики суспільного (соціального) діалогу, засвідчує, що

автори зосереджують увагу переважно на соціально-економічних та соціально-трудових аспектах застосування інструментарію соціального (суспільного) діалогу [18; 19] або на локальних аспектах політичного менеджменту в полі публічної політики [20]. Це дає змогу стверджувати, що подальші дослідження застосування суспільного діалогу як інструмента / засобу публічної політики за умов розгортання політичних криз матимуть теоретичну та практичну значущість і сприятимуть розширенню евристичного поля на перетині політичної науки, науки про державне управління та правової науки (юриспруденції).

Список використаної літератури

1. Мацієвський Ю. Деякі аспекти вивчення феномена кризи у політичних дослідженнях. *Політичний менеджмент*. 2008. № 6. С. 16–29. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/PoMe_2008_6_4.pdf
2. Забеліна І.О. Поняття та сутність політичних криз: історико-бібліографічний аналіз. *Актуальні проблеми політики: Збірник наукових праць*. Одеса, 2013. Випуск 49. С. 344–353. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/564>
3. Кіслов Д. В. Державні та протестні комунікації під час політичних криз. *Державне управління : удосконалення та розвиток*. 2014. № 1. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=674>
4. Пухкал О. Модернізація політичної системи України: державно-управлінський вимір. *Державне управління та місцеве самоврядування: Збірник наукових праць*. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2010. Вип.3 (6). URL: [http://www.dbuara.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_03\(6\)/10pogduv.pdf](http://www.dbuara.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_03(6)/10pogduv.pdf)
5. Пірен М. І. Конфліктологія : підручник. Київ : МАУП, 2003. 360 с.
6. Громовенко К. В., Грушко М. В., Мануїлова К. В. Міжнародно-правове регулювання збройних конфліктів : навчально-методичний посібник. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. 132 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/924d99b8-1c31-4dea-b4b7-a37d5bb2729f/content>
7. Конвенція про відкриття воєнних дій. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b85#Text
8. Протокол № 995_198 від 17.06.1925. Протокол про заборону застосування на війні задушливих, отруйних або інших подібних газів та бактеріологічних засобів Женева, 17 червня 1925 р. *ZakonOnline*. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/141100__141100
9. Міжнародні документи з міжнародного гуманітарного права. *Альманах міжнародного права*. URL: <http://www.inlawalmanac.mgu.od.ua/v1/28.pdf>
10. Міжнародна політологія : навчальний посібник / Бульбенюк С. С., Гапоненко В. А., Довганик Н. М. та інші. Київ : КНЕУ, 2022. 290 с.
11. Війна та збройний конфлікт – одне й теж? *Червоний хрест України*. Офіційний портал. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/02/45317/>
12. Щербakov В. В. Міжнародно-правове регулювання збройних конфліктів та їх прояви на території України. *Право.ua*. 2020. № 3, С. 199–206. URL: https://pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/2020/12/199-_SHHerbakov.pdf
13. Неділько А. І., Задорожний В. П., Бойко В. В. Публічна політика: навчальний посібник / Полтава : ПолтНТУ, 2018. 225 с. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/8518/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%20%D0%9F%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82.pdf>
14. Публічна політика : навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / упоряд. Е. Мамонтова; Нац. ун-т «Одеська юридична

- академія». Одеса : Юридична література, 2023. 148 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bc9fd726-d16b-4790-bcaf-914d53e73f33/content>
15. Дизайн публічної політики : навчальний посібник / кер. авт. кол. С. С. Бульбенюк. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 164 с.
 16. Кочубей Л. О., Гаврилюк К. К. Класифікація політичних криз та їх основні ознаки. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса*, Серія: Політичні науки. 2018. № 3. С. 5–9. URL: <https://jvestnik-politology.donnu.edu.ua/article/view/6353>
 17. Бескоровайний С. Я. Види збройних конфліктів та їх правове регулювання. *Юридична наука*. 2014. Випуск 3. С. 116–126.
 18. Вісин В. В., Мартинюк Я. М. Соціальний діалог як механізм публічного управління у сфері соціально-трудових відносин. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. Випуск 6, С. 9–14. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/314/274>
 19. Орловська І. Г. Соціальний діалог як інструмент публічного адміністрування. Харків, 2021. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20211210/article/view/orlovska/pdf
 20. Хмельников А. О. Соціальний діалог як чинник розвитку сучасного локального політичного менеджменту. *Politicus*. 2023. Випуск 1. С. 46–50. URL: http://politicus.od.ua/1_2023/8.pdf

POLITICAL CONFLICTS AND THEIR FORMS IN THE RESEARCH FIELD OF PUBLIC POLICY

Svitlana Bulbeniuk, Yurii Maneliuk

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman,

Department of Political Technologies

Beresteysky Avenue, 54/1, 03057, Kyiv, Ukraine

The article examines the peculiarities of the functioning of the research field of public policy through the prism of analysing the concepts of “political conflict”, “political crisis”, “war”, “armed conflict”. Both the theoretical dimension of the problem, in particular the bibliographic basis for its study, and the applied dimensions of manifestations of political conflicts and political crises in recent years are covered.

Particular attention is paid to the impact of political crises and political conflicts in the form of wars and armed conflicts on the change in the design of the public policy field. The authors note that the concept of “political crisis” can be used and analysed in several dimensions: as a form of political conflict, as its cause, and as an intermediate result of attempts to resolve (resolve) a political conflict. At the same time, the author emphasises the polyphony of interpretations of the concept and essence of public policy, which determines the interdisciplinary nature of the research field of public policy, which includes political science, public administration and jurisprudence.

The authors define social dialogue as one of the most effective tools for preventing and resolving political conflicts in the field of public policy. Social dialogue can become the basis for peacekeeping and human rights. Post-conflict societies often face human rights issues, as violence and repression can continue even after active hostilities have ended. After the end of war (armed conflict), the process of reconciliation and recovery is important.

The ideological basis of public dialogue in the field of public policy is the recognition of the inevitability of political and social conflicts, but the desire to seek and implement compromises based on community values / common values seems to be the most effective strategy for the development of the public policy field. The authors believe that further research on the use of public dialogue as a public policy tool / means in the context of political crises will be of theoretical and practical importance.

Key words: public policy, political conflict, political crisis, war, armed conflict, public dialogue.